

Stora Lundby kyrka – kyrkoberskrivning

Text: Henrik Tobin

En kyrka

När vi kommer in i en nutida kyrka möter vi ett rum som förenar kosmiska perspektiv med en historia som går mer än 3 000 år tillbaka i tiden.

Urbilden för kyrkorummet möter vi redan i berättelsen om judarnas ökenvandring. Folket har lämnat Egypten och kommer så småningom fram till berget Sinai. Andra Moseboken beskriver hur Mose möter Gud på berget och får detaljerade instruktioner inför tillverkningen av det gudstjänsttält som skulle följa folket genom öknen. Gud motiverar detta byggnadsprojekt: ”De skall göra en helgedom åt mig så att jag kan bo mitt ibland dem.”

När folket sedan efter en lång och mödosam färd når fram till Jerusalem uppförs det Salomos tempel som övertar tältets funktion. Templet kompletteras sedan under den judiska historiens gång med lokala gudstjänstrum, synagogor, så att Gud överallt i landet kunde ”bo mitt ibland dem”.

Från 30-talet e. Kr. växer den kristna kyrkan fram. Då behövs också gudstjänstlokaler. Till att börja med används oftast privatbostäder för gudstjänstfirandet, men så småningom byggs kyrkor. Människan behöver en avskild och helig plats för mötet med Gud, ett fönster mot den osynliga världen.

Nutida kyrkor kan se lite olika ut beroende på liturgiska, arkitektoniska och historiska traditioner. De tidiga kyrkorna var som sagt ofta privatbostäder eller ombyggda sådana. Men i Västerlandet skapades en slags urmodell för kyrkobyggnader när kejsare Konstantin på 300-talet lät bygga den kyrka som idag är Roms domkyrka, Lateranbasilikan. Denna modell kännetecknas av ett rektangulärt kyrkorum (ofta med sidoskepp), med ingången på ena sidan av rektangelns kortsida och en avslutning med kor och altare på den andra. Utifrån denna struktur utvecklades sedan en del lokala variationer.

Med tiden växte det kring denna grundmodell fram en medveten kyrkosymbolik: Man träder in genom den oftast västra huvudingången och möts då redan strax innanför dörren av en dopfont eller dopkapell. Längre fram i kyrkan omsluts man av gudstjänsten och symbolerna i det liturgiska flödet: Ordet, sången, bönerna. Hela detta skeende kulminerar vid och på altaret framme i koret, där gudstjänstens höjdpunkt nås: firandet av ”eukaristin” – grekiska för ”tacksägelse”. I eukaristin – eller nattvarden som måltiden kom att kallas på protestantisk mark – aktualiseras den sista måltid som Jesus firade och som han instiftade till sitt minne.

Men därmed upphör inte den symboliska vandringen. I många kyrkor fanns det förr (och fortfarande inom den ortodoxa kyrkan) mellan kyrkorummet och koret/altaret en bildvägg som kunde öppnas och som lät gudstjänstfiraren ana en verklighet bortom bilden: den osynliga världen. Bakom altaret väntar absiden, den ofta halvcirkelformade utformningen av koret. Absidens vägg utgår så att säga det sista ”hindret” för människan under hennes väg mot slutmålet. På detta sätt blir sinnets skådande bortom ytterväggen ett sista steg på människans livsvandring mot den härlighet som kan anas på andra sidan – i väntan på Jesu återkomst, som brukar förknippas med den i öster uppåtgående solen. Den symboliken understryks i många kyrkor av skimrande glasmosaiker i absidens fönster eller på sina håll av en liten trappa i absidens mur, som en påminnelse om den Jakobs stege i Gamla testamentet som var en förbindelselänk mellan synlig och osynlig värld.

Kyrkan och kyrkorummet med alla dess inventarier är en del av detta möte mellan jordiskt och himmelskt. Detta innebär också att kyrkans symboler är något mer än bara pedagogiska bilder. Symbolen är i allmänkristen tradition bärare av det den föreställer, en punkt där material och den icke-

materiella, osynliga världen förenas. Detta gäller inte bara kyrkans föremål eller bilder, utan även gudstjänstens sånger och böner, handlingar och rörelser.

Vi kan ta en omfamning som ett exempel på symbolens innebörd. Omfamningen är inte bara en fysisk handling som innebär att två människor rör vid varandra. Själva omfamningen är bärare av något – i det här fallet sympati eller kärlek. Kärleken blir verklig genom omfamningen, kärleken förenar sig med materien. Symbolen har förverkligats.

Inledning

Stora Lundby kyrka i Gråbo är församlingskyrka för Stora Lundby församling, Svenska kyrkan. Församlingen tillhör sedan 2020 Partille-Mölnåls Lerums kontrakt (närmast dessförinnan Partille-Lerums kontrakt) i Göteborgs stift.

Stora Lundby församling omfattar geografiskt tätorten Gråbo med omgivande bebyggelse. Den ligger i Lerums kommun, Västergötland. Fram till 1907 hade församlingen beteckningen Lundby, från 1907 Stora Lundby (även om församlingen även tidigare ibland kallats så). Lundby utgjorde fram till åtminstone 1550 ett pastorat tillsammans med Skallsjö, Lerum, Angered och Bergum. Därefter och fram till 1694 omfattade pastoratet Lundby, Skallsjö och Lerum. Mellan 1694 och 1865 återigen som före 1550. Åren 1865-1924 (Stora) Lundby, Skallsjö och Lerum, från 1924 Stora Lundby och Skallsjö, från 1962 Stora Lundby, Östad och Bergum samt från 1967 och alltjämt, Stora Lundby och Östad.

Historik

Enligt traditionen skulle det redan under Ansgars tid (vid mitten av 800-talet) ha uppförts en kyrkobyggnad där Stora Lundby kyrka idag ligger. Men denna uppgift är inte dokumenterad.

Fornlämningar tyder dock på att det funnits en mycket tidig bebyggelse vid sjön Mjörns sydvästra del. Begreppet ”Lundby” är en benämning som är mycket gammal och vitt spridd. Namnet kan tyda på att det här har funnits en förkristen kult med en offerlund. I den ekdunge som idag gränsar till kyrka finns väster om kyrkan om vägen mellan Gråbo och Stenkullen skålförmade fördjupningar i en sten/flera stenar, så kallade skålgropar, som skulle kunna tyda på sådan offerkult. Då vore det också logiskt att tänka sig att den allra första kyrkan, när den nu kom till, placerades just på offerlundens plats för att markera övergången till en ny tid. Enligt uppgift har man också i samband med anläggandet av den nya cykelbanakan mellan Gråbo och Stenkullen hittat bland annat stolphål väster om kyrkan.

Medeltidskyrkan

Vi vet inte heller riktigt säkert när medeltidskyrkan byggdes. På en sten som enligt uppgift skall ha infogats i kyrkans grund lär årtalet 1148 finnas inhugget. Från och med 1399 är sockennamnet Lundby belagt i skrift.

Medeltidskyrkan var uppförd på samma plats som den nuvarande byggnaden. Hur den såg ut finns det inga belägg för, men det är inte osannolikt att den kan ha byggts i samma stil som närliggande Skallsjö kyrka: det har i så fall handlat om en liten gråstenskyrka utan torn, närmare två meter smalare än idag och med en rak korvägg som avslutning på kyrkorummet åt öster.

Den tid under vilken medeltidskyrkan existerade var tidvis turbulent med återkommande krig med Danmark, något som drabbade även trakterna kring Lundby. Kyrkans underhåll eftersattes och byggnaden blev i allt sämre skick, så till den grad att den inte ansågs värd att reparera. År 1725 besökt kyrkostämman att bygga en helt ny kyrka. De ekonomiska medel som ägaren av Öjareds säteri, Georg Pattkull, hade donerat för att restaurera kyrkan kom istället att användas till nybygget. Det finns ingen känd dokumentation över medeltidskyrkan, men en kyrkobyggnad kan skimras i ena hörnet av Erik Dahlbergs bild från 1690-talet över Hjällsnäs mo med dess resta stenar.

Nya kyrkan 1728

Den nya kyrkan byggdes med stenmurar på den gamlas plats men gjordes bredare, enligt uppgift genom att den norra kyrkväggen flyttades ut omkring 1,75 meter (det stenmaterial som då blev överflödigt lär utgöra den nuvarande ”Prästakullen” strax utanför vapenhuset). Nybygget blev i stort sett färdigt 1728 men invigningen kan ha skett först följande år. En del kompletterande arbeten gjordes därefter. Vapenhuset tillkom exempelvis enligt uppgift på 1740-talet.

Dagens kyrkobyggnad har i stort sett behållit den utformning den fick under 1700-talet. Redan 1790 beslutades om byggande av en sakristia men den byggnationen kom inte till stånd, inte heller ett senare förslag att bygga ett torn vid den västra gaveln. En sakristia förverkligades först 1939 (den byggdes sedan om 1966).

År 1966 genomfördes en inre omfattande restaurering. Då lades mittgången om till stengolv, bänkinredningen förnyades, läktarbänkar togs bort liksom de stolar som var reserverade för kyrkvårdar och personer från Öjareds säteri. Vid denna restaurering togs även korets draperimålning från 1700-talet fram och restaurerades (det är den övre delen av ”draperiet” som är original, den undre delen under den långsgående frisen är sannolikt tillkommen vid en senare restaurering).

År 2003 var det dags för ytterligare en större restaurering och ombyggnad. Då revs vapenhuset från 1740-talet och ersattes med ett större vapenhus med extrautrymmen. Huvudingången flyttades då från väster till det nya vapenhusets norra sida.

Den senaste restaureringen ägde rum 2012. Bland åtgärderna kan nämnas följande: putsen på innerväggarna byttes ut. Skadade målningar och snickerier i kyrkan åtgärdades. Det gamla trägolvet under bänkkvarteren byttes ut mot sten. Predikstolen flyttades 60 cm österut för att skapa bättre yta i koret och naturligare kontakt mellan predikant och församling. Uppvärmningssystemet byttes ut mot ett lågtemperatursystem. Belysningen i kyrkorummet förbättrades och sakristian fick helt ny inredning.

Under tidigare år har även andra förändringar av interiören skett. Ett större gravminne (epitafium) från 1600-talet som stod i koret fanns enligt uppgift kvar vid en inventering 1830. Nu återstår bara rester av detta gravminne i form av två av de nedre perlardelarna. De står idag på var sin sida av altaruppsatsen och bär upp var sin kandelaber. En del av altaruppsatsen från medeltidskyrkan finns idag på Historiska museet i Stockholm. Gravminnet har rekonstruerats (se avbildning i skriften ”Silverskatten i Ljungslätt”).

Klockstapeln

Kyrkans klockstapel av trä dateras till 1722 (men kan eventuellt ha ersatt en ännu äldre). Den nuvarande klockstapeln är i vilket fall därmed äldre än den nuvarande kyrkan. Klockstapeln har två klockor. Den större klockan har ingen inskription och kan vara gjuten under medeltiden. Den mindre klockan göts om 1687 och är märkt CB – Catarina (Carin) Bjelke (Bielke) som bodde på Öjared.

Kyrkans interiör

Kor

Koret domineras av altaruppsatsen från omkring 1730 omsluten av den halvcirkelformade absiden med det målade draperiet på fondväggen, en symbol för kungatronen. Altaruppsatsens centrala målning återger utsikten mot Jerusalem med 1600-talskrucifixet i tavlans mitt och texten ”Si Guds Lamb som borttager werldenes synd” i fältet under krucifixet. På bägge sidor av textfältet finns familjens Pattkulls vapen till vänster och Georg Pattkulls hustrus, Anna Catharina Lovisa de Mortaigne, vapen till höger. Det finns anledning att anta att också altartavlan finansierats av familjen Pattkull.

På altaruppsatsens fundament finns fyra skulpturer som återger evangelisterna med de symboler de brukar förknippas med: (från vänster) Matteus och en ängel eller bevingad människa (symbol för inkarnationen), Markus med ett lejon (visar på kunglig makt), Lukas och en tjur eller ox (symbol för offer och bön) samt Johannes med en örn (pekar på Andens inspiration). Kyrkofadern Ireneus av Lyon skall ha varit den först som i anslutning till Hesekiels bok (kapitel 1:10) kopplade samman dessa symboler med evangelisterna i Nya testamentet. De fyra evangelisterna med sina respektive kännetecken återkommer på ytterligare två ställen i kyrkan: dels på predikstolen, dels bland läktarbarriärens målningar. De fyra evangelistskulpturerna hör inte ursprungligen till altaruppsatsen utan stod på konsoler fästa vid absidväggen på vardera sidan av altare. De flyttades sannolikt på 1930-talet till sin nuvarande plats.

På altaruppsatsen märks också snäckskal, vars form återkommer i mässingslampetterna på väggarna i långhuset. Snäckskalet är en symbol som syftar till dopet. Enligt traditionen använde Johannes döparen ett snäckskal när han döpte Jesus i floden Jordan. Snäckor är också växtplats för pärlor. Pärlan är en av bilderna för Guds rike i vilket man inträder genom dopet. Snäckskalet har sedan Kyrkans första århundraden använts som dopsymbol, den finns bland annat avbildad i Roms katakomber.

Den näst översta delen av altaruppsatsen utgörs av en tredelad symbolsammanställning, en triptyk. I centrum visas nedtagningen av Jesus från korset. Här framställs den yttersta kärlekens gärning, att ge sitt liv, sitt hjärta (jfr Joh. 15:13). På var sin sida finns två skulpturer, den ena med korset, den andra med ett ankare. Tillsammans illustreras alltså på detta sätt den klassiska sammanställningen av tron (korset), hoppet (ankaret) och kärleken (hjärtat, utgivandet).

Uppsatsen avslutas överst med den uppståndne Kristus med segerns fana. Han står på en jordglob för att visa att han har all makt i himmelen och på jorden (Matt 28:18). Runt globen slingrar sig djävulen i ormens skepnad, genomborrad av ett svärd. Fanan bär korsets tecken, segerstecknet.

Altarring

Altarringen är från 1700-talet och senast renoverad 2003 då den även fick sin nuvarande indelning i sektioner. De svarvade ”pelarna” (dockor) i altarringen skänktes enligt uppgift från traktens olika gårdar, och därför är ingen sådan svarvad docka exakt lik den andra.

Altarbord

Altarbordet från 1729 är av trä och har snidade guldöverdragna symboler på framsidan. Till vänster avbildas de gammaltestamentliga lagens två tavlor samt Arons grönskande stav. I mitten ser vi veteax och en bågare, med tydlig anspelning på eukaristin, nattvarden. Den högra symbolen framställer Nya testamentets tid med en uppslagen Bibel med evangeliets ljus. Altaret kompletteras sedan 1997 med ett fristående löst altarbord av kalksten från vilket nattvardsfirandet utgår med prästen vänd mot församlingen, ett bruk som fått stor spridning i Västerlandet efter det andra Vatikankonciliet 1962-65.

Dopfont

Dopfunten vid den norra väggen är från 1200-talet och (möjligen tillsammans med det altarbord som numera är friluftsaltare på kyrkogården) kyrkans äldsta inventarium. Dopfunten är gjord i täljsten och visar likheter med dopfontarna i Hemsjö och Kilanda kyrkor; dock är det endast i Stora Lundby kyrka som dopfontens fot är bevarad, med intressanta utsmykningsdetaljer. Dopfontens djup visar på en doppraxis som ännu under medeltiden var vanlig, nämligen nedsänkning av barnet. Senare övergick man till att begjuta barnets huvud med vatten och då kompletterades dopfunten med en dopskål. Den nuvarande skålen är i silver och är från 1900-talet. Ett trälock (i form av en huv) till dopfunten finns också bevarat och förvaras i klockstapeln.

Altarskåp

I medeltidskyrkan fanns ett altarskåp som nu är magasinerat på Historiska museet, Stockholm. Altarskåpets bevarade del består av en liten skulpturgrupp med Sankt Anna (Jungfru Marias mor),

Jungfru Maria själv samt Jesusbarnet. Skåpet är enligt uppgift skapat i Västsverige, tillverkat av ek med kilar av al, och dateras till omkring år 1500.

Ikonmålning

Till detta altarskåp anknyter den ikonmålning som hänger på norra väggen vid dopfunten och som skapats av kyrkokonstnären Erland Forsberg. Målningen, som är bekostad av en anonym donator, invigdes på Jungfru Marie bebådelsedag 2007. Om målningen skriver konstnären:

”Måtten är identiska med den [medeltida] bilden och speciellt den yttre formen, speciellt nischen i mitten, kom att påverkas av det medeltida konstverket som [är] skuren i relief. På det medeltida skåpet [finns] en bild som visade Anna, Maria och barnet. Sidobilderna gick inte att identifiera. Alltså var det angeläget att få med Anna, Maria och barnet. De två sistnämnda är avbildade i mitten som den klassiska Ömhetens Gudsmoder. Anna syns på vänstra sidan och på motsatta sidan står Josef. På ytorna ovanför finns Bebådelsen och Frambärandet i templet samt uppe i mitten Betlehemsstjärnan och två änglar. Temat kom alltså att bli Ömhetens Gudsmoder och Jesu barndom.”

Krucifix

Ovanför den dörr som leder ut till sakristian hänger på innerväggen ett krucifix. Ursprung och tillkomstår är okänt. Detta krucifix var tidigare fastsatt på altaruppsatsen (där originalkrucifixen nu återigen hänger, spåren av det större krucifixen syns fortfarande). Originalkrucifixet, som under en period hängde på väggen under predikstolens ljudtak, återfick sin plats i samband med restaureringen 1966.

Predikstol

Den sexkantiga predikstolen är placerad vid korets södervägg (och inte på den klassiska platsen i norr). Predikstolen är från 1730. Under den hängande textil som kallas predikstolskläde ser vi Kristus med en jordglob i sin hand och två evangelister på vardera sidan. I ljudtaket ovanför predikstolen hänger en duva, symbolen för den heliga Ande. På detta sätt markeras här förbindelsen mellan Andens inspiration och predikantens utläggning.

Basunängel

Från korets tak hänger en basunängel i trä från 1732 med den (felstavade) uppmaningen ”Står up i döde”. Skulpturen har enligt uppgift hängt i en kyrka i Göteborg och inköpts till Stora Lundby kyrka.

Ljuskrona

Den främre ljuskronan från 1600-talet är skänkt av Catarina Bielke och har hennes vapen ingraverat.

Målningar och inredning

För stora delar av kyrkans inredning svarade tre konstnärer. Bildhuggarna Peter Weber skapade altaruppsatsen och Johan Jochim Beckman predikstolen. Målarmästaren Johan Ross målade predikstol, altaruppsats, draperiet på absidens vägg, takhimmel, bänkar (senast ommålade på 1990-talet), basunängel med flera föremål.

Kyrkan verkar inte ha haft några takmålningar. Nuvarande innertak har varit överklätt men togs fram igen i samband med restaureringen 1966. Utsmyckningarna på två av kyrkorummets tvärbjälkar är från 1772. På en av dem finns årtalet 1701 inskuret, något som tyder på att den bjälken kommer från den medeltida kyrkan.

Vänder vi blicken mot väster och orgelläktaren möter oss på läktarbarriären en rad målningar av patriarker, profeter och evangelister med s.k. språkband. Målningarna utgör en i någon mening kronologisk framställning med Kristusgestalten som tema, från patriarkberättelserna och profeternas förutsägelser till evangelisternas ögonvittnesberättelser. Från söder till norr: Abraham (1 Mos 15:6), Isak (1 Mos 22:7), Jakob (4 Mos 24:17) Jesaja (7:4), Jeremia (33:16), Hesekiel (34:23), Daniel (9:24), Matteus (1:21), Markus (9L:7), Lukas, (1:68) och Johannes (14:6-7).

De flesta av dessa målningar fanns redan i medeltidskyrkan. Dessa utfördes av E E:son Grijs på 1600-talet. Eftersom den nya kyrkan gjordes bredare än den gamla kompletterades målningarna med de tre patriarkerna Abraham, Isak och Jakob längst åt söder. Dessa målades av Johan Ross.

Orgel

Kyrkans första orgel hade sex stämmor och uppfördes av Johan Niklas Söderling, Göteborg, i början av 1860-talet. Detta instrument ersattes 1948 med en orgel om 18 stämmor byggd av Olof Hammarbergs orgelbyggeri, Göteborg. Nuvarande fasad är från Söderlings instrument. Den nuvarandeorgeln invigdes 1985 (24 stämmor) och uppfördes av Grönvalls orgelbyggeri, men omgestaltades klangligt kort därefter av orgelbyggare Jan Ryde. Orgeln har därefter fått vissa stämmor utbytta och omfattar idag fortfarande 24 stämmor.

Gravminnen

Det finns en rad gravminnen i kyrkan. Det största utgörs av baron Pattkulls (d. 1723) begravningsvapen på kyrkans södra innervägg. Bland gravhällarna märks följande: Gravhällen i koret på den södra innerväggen avser häradshövdingen Erik Ambrorsson Ekling och hans hustru Sophia Gyllensvärd (d. 1612) på Tollestorp. På norra innerväggen nere i kyrkorummet finns en gravhäll efter superkargören vid Ostindiska kompaniet Christian Tham(d. 1782), vilken ärvde Öijared 1771. I kyrkorummets mittgång finns en gravsten över kyrkoherde Jöns Stenius och hans hustru Helena Nilsson (bägg d. 1684). Mittgången i kyrkorummet stensattes vid renoveringen 1966 med större gravhällar och mindre gravstenar från flera sekler. Vid renoveringen 2012 lyftes de främsta stenarna och bildar idag ramp upp till koret.

På innerväggen över sakristians dörr finns en vapensköld över Sebastian Tham och hans hustru.

I kryptan under korgolvet finns flera kistor med stoft efter olika ägare till Öijared, såsom Göran Ulfsparré (d. 1612), Catarina Bielke (d. 1695), Georg Pattkull (d. 1723) samt Sebastian och Christian Tam med respektive hustru/man. Likaså är flera präster gravsatta här samt rektorn i Kungälv Päder N Arctander (d. 1680).

I vapenhuset finns en gravhäll över riksrådet Göran Ulfsparré och hans hustru Marina Ribbing (d. 1647) samt en mindre sten över deras dotter Katherine (f./d. 1576).

Vapenhuset

Det nuvarande vapenhuset från 2003 är ritat av arkitekt Magnus Wångblad och innehåller förutom ett traditionellt förrum/vapenhus även ett samlingsrum längst i väster liksom förrådsutrymmen och toalett.

Nattvardskärl

Kyrkans nattvardskärl består av kalk (bägare), patén (oblat-tallrik), pyxis (oblatask) och vinkanna, alla från 1600-talet i förgyllt silver. Kärlen är gåvor av Catarina Bielke och hennes arvingar. Kalk, patén och vinkanna är märkta med Ulfsparrés och Bjelkes vapen.

Även sockenbudstyget (nattvardskärl för användning vid exempelvis sjukbesök) är från 1600-talet och i förgyllt silver, skänkta av Catarina Bjelke.

Brudkrona

Kyrkans brudkrona består av förgyllt silver och är av äldre modell, möjligen från 1600-talet. Kronan kan lånas ut för bröllop som hålls i Stora Lundby kyrka.

Textilier

En viktig del av kyrkans inventarier utgörs av textilier, många av dem från 1900-talet. Bland de liturgiska plaggen märks särskilt en skrud i röd sammet med blad- och blomstermotiv i guld och årtal 1634. Bokstäverna DNS och KOD syftar enligt en äldre uppgift på givarna.

Bland kyrkans predikstolskläden märks särskilt ett motiv med den gode Herden från 1940-talet.

Ett äldre kalkkläde av siden med broderier i silke och metalltråd är från 1680-talet och utgör en gåva av Catarina Bjelke.

År 2000 fick församlingen som gåva ett bårtäcke, skänkt och tillverkat av Stora Lundby-Östads hemslöjdsförening. Bårtäcken är vävt av lin från trakten.

Utanför kyrkan

Stigluckor

Idag finns två äldre portar eller så kallade stigluckor på kyrkogården. En tredje port har sannolikt funnits åt söder. Mellan portarna löpte stenmurar. Från olika delar av socknen ledde stigar och småvägar fram mot kyrkan; från söder den gamla häradsvägen som idag ansluter till parkeringsplatsen mellan kyrkan och prästgårdsbyggnaden, från väster och norr kom de som bodde på "fjället" och folket från nuvarande Stannum och Ytterstad, från öster de som bodde i Hjällsnäs och på Öijared.

Gravkapell

Norr om kyrkan ligger ett gravkapell som byggdes 1954 och tillbyggdes 2015.

Askgravplats

År 2012 tillkom en särskild askgravplats på kyrkogårdens nordvästra del. Dessa har byggts ut 2021.

Utomhusgudstjänstplats

Strax intill askgravplatserna invigdes 2013 en särskild plats för utomhusgudstjänster. Den består av en kulle, ett altare och ett nytillverkat träkors. Kullen har skapats av de stenar som utgjorde vapenhuset från 1740-talet och som revs i samband med restaureringen 2003. Altarbordet härrör förmodligen från den medeltida kyrkan och hade fram till samma restaurering fungerat som trappsteg in i det gamla vapenhuset. I samband med invigningen av platsen togs också en ny uppsättning nattvardskärl i bruk. Dessa är en gåva 2013 från kommunen och den katolska vänförsamlingen i Mieroszów, södra Polen. Gåvan överräcktes med en önskan om att nattvardskärlens användning skall åtföljas av Stora Lundby församlings förböner för den polska församlingen.